

ՎՆՈՒՆ ՆԱՅԱՍՄԱՆԻ ՆԱՆՐԱԴԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՆԱՅԱՍՄԱՆԻ ՆԱՆՐԱԴԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՆՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Ը

ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԻԳՈՐ ՆԱԿՈՔՋԱՆՅԱՆԻ ԴԻՄՈՒՄԻ ՆԻՄԱՆ ՎՐԱ՝ ՆԱՅԱՍՄԱՆԻ ՆԱՆՐԱԴԵՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ 53-ՐԴ ՆՈԴՎԱԾԻ 3-ՐԴ ՄԱՍԻ՝ ՆԱՅԱՍՄԱՆԻ ՆԱՆՐԱԴԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՆՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆԸ ՆԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱՐՅԸ ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՈՐԾՈՎ

Քաղ. Երևան

5 հոկտեմբերի 2010թ.

Նայասարանի Նանրապետության սահմանադրական դափարանը՝ կազմով. Գ. Նարությունյանի (նախագահող), Կ. Բալայանի, Ն. Դանիելյանի, Ֆ. Թոխյանի, Մ. Թովուզյանի, Ն. Նազարյանի, Վ. Պողոսյանի (զեկուցող),

մասնակցությամբ՝

դիմող Ի. Նակոբջանյանի,

գործով որպես պարասխանող կողմ ներգրավված՝ ՆՆ Ազգային ժողովի պաշտոնական ներկայացուցիչ՝ ՆՆ ԱԺ նախագահի խորհրդական Դ. Մելքոնյանի,

համաձայն ՆՆ Սահմանադրության 100-րդ հոդվածի 1-ին կետի, 101-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի, «Սահմանադրական դափարանի մասին» ՆՆ օրենքի 25, 38 եւ 69-րդ հոդվածների,

դռնբաց նիստում գրավոր ընթացակարգով քննեց «Քաղաքացի Իգոր Նակոբջանյանի դիմումի հիման վրա՝ Նայասարանի Նանրապետության ընդհանրական օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասի՝ Նայասարանի Նանրապետության Սահմանադրությանը համապարասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ» գործը:

Գործի քննության առիթը Ի. Նակոբջանյանի՝ 07.04.2010թ. ՆՆ սահմանադրական դափարան մուտքագրված դիմումն է:

Ուսումնասիրելով գործով զեկուցողի գրավոր հաղորդումը, կողմերի գրավոր բացատրությունները, հեփագրվելով ՆՆ ընդհանրական օրենսգիրքը եւ գործում առկա

մյուս փաստաթղթերը, Նայասփանի Նանրապետության սահմանադրական դափարանը **Պ Ա Ր Զ Ե Ց**.

1. ՆՏ ընփանեկան օրենսգիրքը ՆՏ Ազգային ժողովի կողմից ընդունվել է 2004 թվականի նոյեմբերի 9-ին, Նայասփանի Նանրապետության Նախագահի կողմից ստորագրվել՝ 2004 թվականի դեկտեմբերի 8-ին եւ ուժի մեջ է մտել 2005 թվականի ապրիլի 19-ին:

ՆՏ ընփանեկան օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասը սահմանում է. «Ծնողների՝ միմյանցից առանձին ապրելու դեպքում երեխաների բնակության վայրը որոշվում է ծնողների համաձայնությամբ: Նամաձայնության բացակայության դեպքում ծնողների միջև վեճը լուծում է դափարանը՝ ելնելով երեխաների շահերից եւ հաշվի առնելով փասը փարին լրացած երեխայի կարծիքը: Ընդ որում, դափարանը հաշվի է առնում երեխայի կապվածությունը ծնողներից յուրաքանչյուրի, քույրերի ու եղբայրների հետ, երեխայի փարիքը, ծնողների բարոյական եւ անձնական այլ հատկանիշներ, ծնողներից յուրաքանչյուրի եւ երեխայի միջև գոյություն ունեցող հարաբերությունները, երեխայի դաստիարակության ու զարգացման համար պայմաններ ստեղծելու հնարավորությունը (ծնողների գործունեության (աշխատանքի) բնույթը, նրանց գույքային ու ընփանեկան դրությունը եւ այլն)»:

2. Քննության առարկա գործի դափավարական նախապարմությունը հանգում է նրան, որ ըստ հայցի Կարինե Նակոբջանյանի ընդդեմ Իգոր Նակոբջանյանի եւ երրորդ անձ՝ Երեւանի Նոր Նորք վարչական շրջանի խնամակալության եւ հոգաբարձության հանձնաժողովի՝ երեխաների բնակության վայրը որոշելու պահանջի մասին եւ ըստ հայցի Իգոր Նակոբջանյանի ընդդեմ Կարինե Նակոբջանյանի եւ երրորդ անձ՝ Երեւանի Նոր Նորք վարչական շրջանի խնամակալության եւ հոգաբարձության հանձնաժողովի՝ երեխաների խնամքն ու դաստիարակությունը հորը հանձնելու, հոր հետ համափետ բնակության իրավունք ճանաչելու պահանջի մասին թիվ ԵԱՆԳ 0589/02/09 քաղաքացիական գործով Երեւան քաղաքի Ավան եւ Նոր Նորք համայնքների ընդհանուր իրավասության դափարանը 2009 թվականի հոկտեմբերի 14-ին վճռել է երկու հայցերն էլ բավարարել մասնակիորեն. երեք երեխաներից մեկի խնամքն ու դաստիարակությունը հանձնել մորը, իսկ մյուս երկուսի խնամքն ու դաստիարակությունը հանձնել հորը:

ՆՏ վերաքննիչ քաղաքացիական դափարանն իր՝ 24.12.2009թ. որոշմամբ մասնակիորեն բեկանել եւ փոփոխել է Երեւան քաղաքի Ավան եւ Նոր Նորք համայնքների

ընդհանուր իրավասության դափարանի 2009 թվականի հոկտեմբերի 14-ի թիվ ԵԱՆԴ 0589/02/09 վճիռը: Նշված որոշմամբ դափարանը վերահասարակել է ստորադաս դափարանի եզրահանգումները՝ կապված ստորադաս դափարանի կողմից ՏՏ ընդանեկան օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասի նորմերի կիրառման, նաև 12 փարեկան Վիկտորյա Նակոբջանյանի կարծիքը և 4 փարեկան Մարիա Նակոբջանյանի փարիքը հաշվի առնելու իրավազափության հետ: Ինչ վերաբերում է Կամո Նակոբջանյանի խնամքի և դաստիարակության հարցին, ապա վերաքննիչ դափարանը, ի փարբերություն առաջին արյանի դափարանի, Կամո Նակոբջանյանի խնամքն ու դաստիարակությունը հանձնել է մորը՝ հղում կատարելով ՏՏ ընդանեկան օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասի նորմերին և երեխայի «**լավագույն շահերից ելնելով**»:

ՏՏ վճռաբեկ դափարանն իր՝ 24.02.2010 թվականի որոշմամբ Իգոր Նակոբջանյանի ներկայացուցչի վճռաբեկ բողոքը վերադարձրել է՝ վերահասարակելով վերաքննիչ դափարանի եզրահանգումները:

3. Դիմողը գտնում է, որ ՏՏ ընդանեկան օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասում ամրագրված՝ «երեխաների շահերից» բառակապակցությունն առանձին վերցրած, ինչպես նաև ՏՏ ընդանեկան օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի ամբողջ 3-րդ մասը՝ նման ձեւակերպմամբ հակասում են ՏՏ Սահմանադրության 1-ին հոդվածով սահմանված իրավական պետության սկզբունքին, 14.1-րդ հոդվածին, 18 և 19-րդ հոդվածների 1-ին մասերին, 35 և 36-րդ հոդվածների 1-ին մասերին:

Ըստ դիմողի՝ օրենսդիրը, հաշվի առնելով ընդանեկան հարաբերությունների առանձնահատկությունները, պետք է օրենսդրությամբ հստակ կանոնակարգեր երեխայի խնամքի ու դաստիարակության հարցի լուծման հետ կապված հարաբերությունները: Մինչդեռ, ըստ դիմողի, վիճարկվող նորմերը չեն համապատասխանում իրավական որոշակիության պահանջին, քանի որ դրանցում բացահայտված չէ «**երեխաների շահերից**» հասկացությունը, որը միայն փյալ պարագայում կարող է ընկած լինել ծնողական իրավունքների սահմանափակման հիմքում:

Դիմողը գտնում է նաև, որ վիճարկվող նորմերը նման ձեւակերպմամբ չեն համապատասխանում իրավական որոշակիության պահանջին, քանի որ, ըստ նրա, պարզ չէ, թե վիճարկվող նորմերում «ընդ որում» բառակապակցությունից հետո ամրագրված դրույթները որքանով են փորձաքննորեն փոխկապակցված նույն բառակապակցությունից առաջ ընկած նախադասության դրույթների հետ:

Վիճարկվող նորմերի նման ձեւակերպման դեպքում, ըստ դիմողի՝ «երեխաների շահերից» բառակապակցության առկայությունը խոչընդոտում է իրավահարաբերության արդյունավետ կանոնակարգմանը:

ՆՏ Սահմանադրության 18 եւ 19-րդ հոդվածների 1-ին մասերի առնչությամբ դիմողը կարծիք է հայտնում, որ ՆՏ Սահմանադրության 18 եւ 19-րդ հոդվածների 1-ին մասերով սահմանված՝ համապատասխանաբար՝ դատական պաշտպանության արդյունավետ միջոցների եւ արդար դատաքննության դատավարական իրավունքներն իրենց հիմքում ունեն ոչ միայն փոխադրական իրավունքների համար անհրաժեշտ իրավական կառուցակարգեր, այլեւ կարելի է նյութական իրավունքի դատական կարգով իրացվելիության հանգամանքը: Ըստ այդմ էլ դիմողը գտնում է, որ եթե փոխադրական իրավունքի վերաբերյալ նորմը չի համապատասխանում իրավական որոշակիության եւ կանխարեսելիության պահանջներին, կամ թեկուզեւ համապատասխանում է այդ պահանջներին, սակայն օրենսդրությամբ փոխադրական իրավունքի իրացման համար սահմանված են այնպիսի պայմաններ, որոնք արգելափակում են այդ նյութական իրավունքի՝ դատական կարգով իրացվելու հնարավորությունը, ապա այդ պայմանը չի կարող համարվել դատական պաշտպանության արդյունավետ միջոց կամ արդար դատաքննության փորձ:

ՆՏ Սահմանադրության 35 եւ 36-րդ հոդվածների 1-ին մասերի առնչությամբ ներկայացնելով նշված հոդվածների վերաբերյալ իր մեկնաբանությունները՝ դիմողը կարծիք է հայտնում, որ սահմանադրական պարտականության չկատարման կամ ոչ պարզաճ կատարման համար անձին պարտասխանատվության չենթարկելու համար պետությունը, իր հերթին, պարտավոր է վերացնել բոլոր այն խոչընդոտները, որոնք կոճվարացնեն կամ անհնարին կդարձնեն անձի կողմից իր սահմանադրական պարտականության կատարումը: Ըստ այդմ էլ դիմողը գտնում է, որ փոխադրական դեպքում այդ միջոցներից մեկն էլ այն է, որ պետությունը պարտավոր է այնպես կարգավորել ընդամենական հարաբերությունները, որ դրանք իսկապես բխեն երեխաների լավագույն շահերից, քանի որ, ըստ դիմողի, միայն այդ պայմաններում է, որ ծնողը կկարողանա կատարել իր երեխայի լիարժեք ու ներդաշնակ զարգացմանը հոգ փանելու իր սահմանադրական պարտականությունը:

4. Պարտասխանողը գտնում է, որ դիմողը ձեւականորեն վիճարկելով ՆՏ ընդամենական օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասի սահմանադրականության հարցը՝ իրականում առաջ է քաշում միայն այդ հոդվածի՝ իրավական որոշակիության սկզբունքին համապատասխանության հարցը:

Պատրասխանողը, հղում կատարելով, մասնավորապես, Երեխայի իրավունքների մասին կոնվենցիայի 9-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, 18-րդ հոդվածի 1-ին մասին, Երեխայի իրավունքների կոմիտեի իրավական փաստաթղթերին, գրնում է, որ դիմողի կողմից վիճարկվող դրույթները համապատասխանում են ՏՏ Սահմանադրությանը, քանի որ երեխայի շահերին վերաբերող միջազգային իրավական փաստաթղթերում «երեխայի լավագույն շահերի պաշտպանությունը» բարձրացվել է համընդհանուր ճանաչում ստացած իրավական սկզբունքի աստիճանի:

Իր վերոհիշյալ դիրքորոշումը հիմնավորելու համար պատրասխանողը նաև վկայակոչում է արտասահմանյան մի շարք երկրների օրենսդրությունները եւ ձեւավորված իրավաբանական դոկտրինան՝ փաստելով, որ վերջիններս եւս «երեխայի լավագույն շահերի պաշտպանություն» սկզբունքը դիտում են որպես ընդհանրական օրենսդրության հիմքում ընկած ինքնուրույն սկզբունք: Շեշտվում է, որ երեխայի շահերի պաշտպանությունը նախ եւ առաջ ենթադրում է երեխայի սուբյեկտիվ իրավունքների եւ ծնողների պարտականությունների օրենսդրական ամրագրում: Նման կարգավորում է ընկած նաև ՏՏ ընդհանրական օրենսգրքի հիմքում: Վկայակոչելով, որ «երեխայի շահերի պաշտպանության» սկզբունքը ոչ թե կարգավորվում է առանձին իրավանորմով, այլ «...կարմիր թելի պես անցնում է ողջ օրենսգրքով», պատրասխանող կողմը գրնում է, որ վիճարկվող դրույթը չի հակասում ՏՏ Սահմանադրությանը:

5. Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ դիմողն իր իրավունքների խախտումը պայմանավորում է ՏՏ ընդհանրական օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասում օգտագործված՝ «երեխաների շահերից» հասկացության, ինչպես նաև ՏՏ ընդհանրական օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասի ողջ իրավակարգավորման իրավական անորոշությամբ եւ դրա հետեւանքով, իր կարծիքով, հակասական իրավակիրառ պրակտիկայի առկայությամբ, հիմք ընդունելով «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՏՏ օրենքի 63-րդ հոդվածի 1-ին մասի եւ 68-րդ հոդվածի 7-րդ մասի պահանջները՝ սույն գործի քննության շրջանակներում սահմանադրական դատարանը կարելուորում է ՏՏ ընդհանրական օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասում օգտագործված՝ «երեխաների շահեր» հասկացության, «հաշվի առնելով փաստը փարին լրացած երեխայի կարծիքը» բառակապակցության, ՏՏ ընդհանրական օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասի իրավակարգավորման սահմանադրաիրավական իմաստի բացահայտման, ինչպես նաև կիրառման պրակտիկայում դրսևորված մոտեցումների գնահատման անհրաժեշտությունը:

6. ՆՏ Սահմանադրության 36-րդ հոդվածի համաձայն երեխաների դաստիարակության, առողջության, լիարժեք ու ներդաշնակ զարգացման համար հոգ փանելը ծնողների իրավունքն ու պարտականությունն է: Սահմանադրաիրավական այս պահանջի իրացմանն է ուղղված ՆՏ ընդհանրական օրենսգրքի՝ սույն գործով վիճարկվող նորմը: ՆՏ ընդհանրական օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասի դրույթների վերլուծությունից ելնելով, մասնավորապես, հիմք ընդունելով վիճարկվող դրույթներում «ընդ որում» եւ «եւ այլն» բառակապակցությունների առկայությունը, սահմանադրական դատարանն արձանագրում է, որ վիճարկվող դրույթներում «ընդ որում» բառակապակցությունից հետո ամրագրված պայմանները, այն է՝ «երեխայի կապվածությունը ծնողներից յուրաքանչյուրի, բույրերի ու եղբայրների հետ, երեխայի փարիքը, ծնողների բարոյական եւ անձնական այլ հատկանիշները, ծնողներից յուրաքանչյուրի եւ երեխայի միջեւ գոյություն ունեցող հարաբերությունները, երեխայի դաստիարակության ու զարգացման համար պայմաններ ստեղծելու հնարավորությունը (ծնողների գործունեության (աշխատանքի) բնույթը, նրանց գույքային ու ընդհանրական դրությունն)» այն նվազագույն պայմաններն են, որոնք ճշգրտում եւ բացահայտում են վիճարկվող դրույթներում «երեխաների շահերից» հասկացության բովանդակությունը, բնորոշ հատկանիշների շրջանակը: Ընդ որում, վերը նշված պայմանները սպառիչ չեն, եւ երեխայի շահը գնահատելիս օրենսդիրը դատարանների հայեցողությանն է վերապահում նաեւ այլ պայմաններ հաշվի առնելը:

Սահմանադրական դատարանը, վերահաստատելով իր ՍԴՌ-747 եւ ՍԴՌ-780 որոշումներում ամրագրված իրավական դիրքորոշումները, սույն գործով եւս ընդգծում է, որ օրենքներում օգտագործվող առանձին հասկացություններ չեն կարող ինքնաբավ լինել: Դրանց բովանդակությունը, բնորոշ հատկանիշների շրջանակը ճշգրտվում են ոչ միայն օրինաստեղծ գործունեության արդյունքում, այլ նաեւ դատական պրակտիկայում: Տվյալ դեպքում խոսքը վերաբերում է ՆՏ ընդհանրական օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասում օգտագործված՝ «երեխաների շահեր» հասկացությանը եւ դրա բնորոշ հատկանիշների բովանդակության բացահայտմանը: Ընդ որում, նշված հասկացությունը ենթակա է գնահատման յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքում՝ ելնելով տվյալ գործի բոլոր փաստական հանգամանքների համադրված վերլուծությունից:

Միաժամանակ, սահմանադրական դատարանն արձանագրում է, որ ՆՏ ընդհանրական օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասում «ընդ որում» բառակապակցությունից հետո թվարկված պայմանները պարտավորեցնում են դատարաններին երեխայի շահը գնահատելիս հիմք ընդունել այդ պայմանները, ինչպես նաեւ, առաջնորդվելով իրենց

հայեցողական լիազորությամբ, հիմք ընդունել նաև այլ պայմաններ, եթե դադարանի գնահատմամբ այդպիսիք կան: Դադարանների այդպիսի պարտականության մասին իրավական դիրքորոշում է արտահայտել նաև ՏՏ վճռաբեկ դադարանն իր՝ 30.03.2007թ. թիվ 3-432 (ՏԴ) որոշման մեջ: Սահմանադրական դադարանն արձանագրում է, որ նման պարտականությունը միաժամանակ ապահովում է դադարական ակտի պարճառաբանվածությունը, որի վերաբերյալ սահմանադրական դադարանն իր, մասնավորապես, 2007 թվականի ապրիլի 9-ի ՍԴՈ-690, 2007 թվականի ապրիլի 11-ի ՍԴՈ-691 եւ մի շարք այլ որոշումներում բազմիցս արտահայտել է համապարասխան իրավական դիրքորոշումներ:

Անդրադառնալով ՏՏ ընդհանրական օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասում օգտագործված՝ «հաշվի առնելով փասը փարին լրացած երեխայի կարծիքը» բառակապակցության սահմանադրաիրավական բովանդակության պարզաբանմանը՝ սահմանադրական դադարանը գտնում է, որ նշված բառակապակցությունը վերաբերում է փասը փարին լրացած երեխայի՝ դադարանում լսվելու իրավունքին եւ դադարանի համապարասխան պարտականությանը՝ լսելու երեխայի կարծիքը: Միաժամանակ, սահմանադրական դադարանն արձանագրում է, որ, այնուամենայնիվ, փվյալ իրավակարգավորման համարեքսպում երեխայի կարծիքը դադարանի համար պարտադիր չէ: Նման եզրահանգման համար հիմք է երեխայի շահը, որն առաջնային է ծնողների՝ միմյանցից առանձին ապրելու դեպքում երեխայի բնակության վայրը որոշելիս: Բացի դրանից, ՏՏ ընդհանրական օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասում երեխայի շահը գնահատելիս օրենսդիրն օգտագործում է «ելնելով» բառը, մինչդեռ փասը փարին լրացած երեխայի կարծիքի կապակցությամբ օրենսդիրն օգտագործում է «հաշվի առնելով» բառակապակցությունը: Այսինքն՝ ՏՏ ընդհանրական օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասում «ընդ որում» բառակապակցությունից հետո շարադրված դրույթները փոխկապակցված են նշված բառակապակցությունից առաջ շարադրված դրույթների հետ, բացահայտում են «երեխայի շահեր» հասկացության բովանդակությունը, իսկ եթե դադարանի գնահատմամբ երեխայի կարծիքը չի համընկնում երեխայի շահերի հետ, ապա դադարանը պարտավոր է առաջնորդվել երեխայի շահերով, այն է՝ երեխայի կարծիքը գնահատել ՏՏ ընդհանրական օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասում «ընդ որում» բառակապակցությունից հետո շարադրված պայմանների համարեքսպում:

7. Արտասահմանյան մի շարք երկրների օրենսդրական փորձի ուսումնասիրությունը ցույց է փալիս, որ ծնողների՝ միմյանցից առանձին ապրելու դեպքում երեխայի

բնակության վայրի, խնամքն ու դաստիարակությունը ծնողներից որեւէ մեկին հանձնելու հետ կապված վեճի լուծման իրավասությունը բոլոր դեպքերում վերապահվում է դատարանին՝ վերջինիս վերապահելով հայեցողական ազատություն: Ընդ որում, հիմնականում օրենսդիրը չի օգտագործում «երեխաների շահեր» հասկացությունը, իսկ այդ հասկացությունն օգտագործելու դեպքում, այնուամենայնիվ, չի սահմանում նշված հասկացության նվազագույն չափորոշիչները, եւ երեխաների շահերի գնահատման իրավասությունը վերապահում է դատարանների հայեցողությանը:

Երեխայի իրավունքների մասին կոնվենցիայի ուսումնասիրությունը եւս ցույց է փալիս, որ վերջինս նույնպես օգտագործում է «երեխայի լավագույն շահ» հասկացությունը՝ առանց սահմանելու նշված հասկացության նվազագույն չափորոշիչները:

Մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին եվրոպական կոնվենցիայի 8-րդ հոդվածի փեսանկյունից քննարկվող հարցին է բազմիցս անդրադարձել նաեւ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը: Ըստ Եվրոպական դատարանի նախադեպային իրավունքի՝ երեխայի խնամքի եւ դաստիարակության վերաբերյալ վեճը լուծելիս դատարանները պետք է առաջնորդվեն երեխայի լավագույն շահերով (C. v. Finland գործով 2006թ. մայիսի 9-ի վճիռը, Olsson v. Sweden գործով 1988թ. մարտի 24-ի վճիռը):

Սահմանադրական դատարանն արձանագրում է, որ այս փեսանկյունից Նախասրանի Նանրապետության օրենսդրությունն առավել մանրակրկիտ է կարգավորում ծնողների՝ միմյանցից առանձին ապրելու դեպքում երեխայի խնամքն ու դաստիարակությունը ծնողներից որեւէ մեկին հանձնելու հետ կապված հարաբերությունները՝ օգտագործելով «երեխաների շահեր» հասկացությունը եւ սահմանելով նշված հասկացության նվազագույն չափորոշիչները:

Վերոգրյալի, ինչպես նաեւ ՆՆ ընդամենական օրենսգրքով սահմանված իրավակարգավորումների փրամաբանության հիման վրա սահմանադրական դատարանն արձանագրում է, որ ընդամենական իրավահարաբերություններում «երեխայի շահ» հասկացությունը բարձրացվել է համընդհանուր ճանաչում ստացած իրավական սկզբունքի աստիճանի եւ հանդիսանում է ընդամենական օրենսդրության հիմքում ընկած ինքնուրույն սկզբունք:

Սահմանադրական դատարանը միաժամանակ արձանագրում է, որ դիմողի իրավունքների ենթադրյալ խախտումը պայմանավորված չէ ՆՆ ընդամենական օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասի դրույթների՝ դիմողի կարծիքով իրավական անորոշությամբ:

Ելնելով գործի քննության արդյունքներից եւ ղեկավարվելով Նայասարանի Նանրապետության Սահմանադրության 100-րդ հոդվածի 1-ին կետով, 102-րդ հոդվածով, «Սահմանադրական դատարանի մասին» Նայասարանի Նանրապետության օրենքի 63, 64 եւ 69-րդ հոդվածներով, Նայասարանի Նանրապետության սահմանադրական դատարանը **Ո Ր Ո Շ Ե Ց**.

1. ՆՏ ընթանեկան օրենսգրքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասի դրույթները համապատասխանում են Նայասարանի Նանրապետության Սահմանադրությանը:

2. Նայասարանի Նանրապետության Սահմանադրության 102-րդ հոդվածի երկրորդ մասի համաձայն սույն որոշումը վերջնական է եւ ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից:

ՆԱԽԱԳԱՏՈՂ

Գ. ՆԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

5 հոկտեմբերի 2010 թվականի
ՍԴՈ-919